
Hämeenlinnan hallinto-oikeuden vuosikertomus 2025

Sisällys

Ylituomarin tervehdys.....	2
1. Osasto.....	4
2. Osasto.....	6
Näkökulmia lastensuojelulainsäädännön uudistamiseen ja toimeenpanoon	8
Hämeenlinnan hallinto-oikeuden vuosi lukuina..	10
Vuositilasto.....	14

Raatihuoneenkatu 1
13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite / Arvi Kariston katu 5
Puhelin / 029 56 42210
Sähköposti / hameenlinna.hao@oikeus.fi

Hämeenlinna 2026

Ylituomarin tervehdys

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden vuosi 2025 oli työn täyteinen. Hallinto-oikeuteen saapui noin 3 400 uutta lainkäyttöasiaa eli yli neljäsataa asiaa enemmän kuin vuonna 2024, mikä merkitsi asiamäärän kasvua noin viidellätoista prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvulle ei ole nähtävissä yhtä selkeää selittävää tekijää. Asiamäärät kasvoivat viidessä hallinto-oikeuden kahdeksasta pääasiaryhmästä. Erityisen merkittävää asiamäärien kasvu oli itsehallintoa ja ulkomaalaisasioita sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa pääasiaryhmissä. Itsehallintoa koskevassa pääasiaryhmässä kasvoi erityisesti kunnallisasioiden määrä. Ulkomaalaisasioiden pääasiaryhmässä lisääntyivät erityisesti oleskelulupaa perheenyhdistämisen perusteella koskevat valitusasiat ja opiskelijan oleskelulupaa koskevat valitusasiat. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien asioiden määrän kasvua selittää osaltaan toimeentulotuen takaisinperintää koskevien hakemusasioiden merkittävä lisääntyminen. Näitä hakemusasioita tuli vuonna 2025 vireille ensimmäistä kertaa hallinto-oikeuden historiassa enemmän kuin toimeentulotukea koskevia valitusasioita. Myös lastensuojeluasioita saapui jonkin verran aikaisempaa enemmän.

Ratkaistavaksi tulevien asioiden määrän kasvu yhdistettynä oikeudenhoidon rajallisiin resursseihin on vaikea yhtälö ratkaistavaksi. Hallinto-oikeuden henkilöstöhallinnossa tehtiin kertomusvuonnakin paljon työtä sen varmistamiseksi, että hallinto-oikeudessa olisi mahdollisimman paljon ja mahdollisimman osaavaa henkilökuntaa. Hallinto-oikeus käyttikin sille syksyn 2024 tulosneuvotteluissa myönnetyn henkilöstöresurssin kertomusvuonna käytännössä kokonaan, mikä mahdollisti yhden merkittävän tulostavoitteen saavuttamisen: vuoden 2025 aikana hallinto-oikeus ratkaisi yhteensä 2 780 asiaa tavoitteen oltua 2 800 asiaa.

Odottamattoman suuri saapuneiden asioiden määrän lisäys johti ponnisteluista huolimatta vireillä olevien asioiden määrän selvään kasvuun ja käsittelyaikojen pitenemiseen entisestään. Kaikkien lainkäyttöasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2025 jo lähes kaksitoista kuukautta. Tästä on huomattava matka Oikeudenhoidon selonteossa vuonna 2022 hallinto-oikeuksien tavoitekäsittelyajaksi arvioituun seitsemään kuukauteen. Vallitsevissa olosuhteissa voidaan jo puhua asioiden käsittelyn ruuhkautumisesta. Tilannetta ei paranna se, että tuomioistuineläytöksen resurssitilanne uhkaa heiketä merkittävästi vuoden 2026 jälkeen. On kestänyt, että tuomioistuinlaitos ja hallinto-oikeudet osana sitä joutuvat toistuvasti perustelemaan olemassaoloaan ja merkitystään yhtenä suomalaisen yhteiskunnan kehitystä ja vakautta tukevista pilareista. Soisin näkeväni ajan, jolloin hallinto-oikeus voisi hoitaa sille kuuluvia tehtäviä pitkäjänteisesti ja asiantuntemuksella niin, etteivät työmäärän väistämättömät vuosittaiset vaihtelut, joihin tuomioistuin itse ei edes voi vaikuttaa, keikuttaisi laivaa niin helposti kuin nykyisin tapahtuu.

Työpaineista huolimatta henkilöstö kokee hallinto-oikeudessa työskentelyn merkitykselliseksi ja mielekkääksi. Huhti-toukokuussa 2025 tehdyn HenkilöstöBaro-työhyvinvointitutkimuksen tulosten mukaan erityisiksi vahvuuksiksi koetaan henkilöstön asiantuntemus ja ammattitaito, työyhteisön hyvä henki ja avoimuus sekä hallinto-oikeuden hyvät työskentelyolosuhteet.

Kehittämiskohteiksi nimettiin muun muassa sähköisten työvälineiden parempi toimivuus, työpäivien pirstaleisuuden vähentäminen ja työyhteisön keskustelukulttuurin vahvistaminen. Vastaavan tyyppisiä tuloksia saatiin työterveyshuollon loppuvuodesta 2025 tekemässä lakisääteisessä työpaikkaselvityksessä. Kovin ilahduttavaa on, että tässä selvityksessä jokainen henkilöstöryhmä mainitsi vahvuudeksi mukavat työkaverit. Työpaikan vastuunjakoakin kiitettiin selkeäksi, vaikka työn organisoinnissa arvioitiin olevan myös parannettavaa.

Erityisesti HenkilöstöBaron tuloksista on pääteltävissä, että henkilöstön omien näkemystenkin mukaan hallinto-oikeuden työskentelyä on mahdollista vielä tehostaa myös sisäisin toimenpitein. Tämä on hienoa, sillä vain tunnistettuihin ja tunnustettuihin kehittämistarpeisiin on mahdollista vastata. Yksi vastaamistapa on hallinto-oikeuksien vuodesta 2021 lähtien toimineen valtakunnallisen laatuhankeen työskentelyyn osallistuminen. Hankkeen kolmas vaihe käynnistyi vuoden 2025 aikana kaikkien hallinto-oikeuksien henkilöstöille suunnatulla kyselyllä, jolla kartoitettiin tarkempia aiheita hallinto-oikeusprosessin kehittämistä ja sujuvoittamista käsittelevään hankevaiheeseen. Kyselyn pohjalta kehittämistyössä tullaan keskittymään kahteen laajaan kokonaisuuteen, asiakirjahallintaan ja materiaaliseen prosessinjohtoon. Loppuvuoden 2025 aikana yleiset työryhmät työstivät näitä aiheita tarkentaen niihin liittyviä kysymyksiä ja suunnitellen perustettavien kehittämissuuryhmien työskentelyä. Varsinainen kehittämistyö alkaa keväällä 2026.

Tuomioistuinten toiminnan kehittämiseen ja sujuvoittamiseen tähtää myös oikeusministeriön vuonna 2023 asettama ns. oikeuslaitostyöryhmä, jonka alatyöryhmät ovat esittäneet suuren määrän erilaisia kehittämissuhteita koko oikeudenhoidon kokonaisuuden alalla. Tämän työskentelyn pohjalta syntyneitä ajatuksia on jo ryhdytty työstämään lukuisissa projektiryhmissä. Työ jatkuu vuoden 2026 aikana.

Maailmassa eletään monin tavoin paineistettua aikaa. Silloin on tärkeää keskittyä olennaiseen ja pitää kiinni omista arvoistaan ja periaatteistaan sekä luottaa yhteiseen

tekemiseen ja osaamiseen. Tämä Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa osataan.

Kiitän koko hallinto-oikeuden henkilökuntaa lämpimästi vuodesta 2025,

Tiina Hyvärinen

Ylituomari

1. Osasto

Hallinto-oikeuden 1. osastolla ratkaistavia pääasiaryhmiä ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoasiat, elinkeinoasiat mukaan lukien maatalous- ja valtiontukia koskevat asiat, sekä veroasiat. Osastolla työskenteli vuoden päättyessä 19 tuomaria, 12 esittelijää, käräjännotaari, kolme notaaria ja neljä lainkäyttösihteeriä. Osaston johtajana toimi hallinto-oikeustuomari Tuomas Salo. Osaston lainkäyttöhenkilöstö toimi kolmeen tiimiin jakautuneena. Osaston henkilöstössä tapahtui useita muutoksia, kun esittelijöitä ja lainkäyttösihteereitä lähti muihin tehtäviin tai virkavapaalle ja osastolle tuli uusia esittelijöitä. Osastolla aloitti vuoden aikana uusina työntekijöinä kuusi esittelijää ja kaksi lainkäyttösihteeriä. Resursseja kohdennettiin sen vuoksi myös perehdytykseen.

Vuonna 2025 osastolla ratkaistiin yhteensä 1 391 asiaa. Suullisia käsittelyjä järjestettiin lähes saman verran kuin edellisenä vuonna eli yhteensä 51 tilaisuutta. Suulliset käsittelyt olivat pääasiassa lasten huostaanottoa koskevissa hakemusasioissa, joissa hallinto-oikeuden on poikkeuksellisesti tehtävä lastensuojelulain nojalla asiassa ensiasteen ratkaisu hyvinvointialueen viranhaltijan hakemuksesta.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoasioita ratkaistiin koko hallinto-oikeudessa yhteensä 1321 eli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Saapuneiden asioiden määrä kasvoi yhteensä 1 770 asiaan. Vireillä olevien toimeentulotukiasioiden (toimeentulotuki-valitukset mukaan lukien vastaanottoraha-asiat ja toimeentulotuen takaisinperintähakemukset) yhteismäärä kasvoi merkittävästi vuonna 2025. Aiempiin vuosiin verrattuna suuri muutos oli määrän kasvun lisäksi se, että takaisinperintähakemuksia tuli vireille enemmän kuin valitusasioita. Takaisinperintähakemusten selvittelyyn kului runsaasti aikaa, minkä johdosta vireillä olevien toimeentulotukiasioiden määrä kasvoi merkittävästi. Vuoden alussa vireillä oli 316 ja vuoden lopussa 560 toimeentulo-

tukiasiaa. Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa sosiaali- ja terveydenhuoltoasioissa oli 8,7 kuukautta.

Elinkeinoasioiden kokonaismäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Maaseutuelinkeinoasioissa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden tuomiopiirinä on koko Manner-Suomi lukuun ottamatta porotalouden ja luontaiselinkeinojen tukia sekä kolttalain mukaisia tukia. EU:n rakennerahastojen tukitoimia koskevia valituksia tuli vireille 65 eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Osaston elinkeinotiimille ratkaistavaksi jaetuista asioista julkaistiin kolme päätöstä. Maksatushakemuksen toimittamistapaa koskevassa asiassa oli arvioitavana, onko KEHA-keskus (Työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskus) voinut hylätä valittajan palkkatuen maksatushakemuksen myöhässä tullessa, koska hakemusta ei ollut toimitettu KEHA-keskuksen edellyttämällä tavalla. Maksatushakemus oli toimitettu KEHA-keskukselle sähköpostilla ja valittajaa oli ohjeistettu toimittamaan hakemus joko postitse tai vahvalla sähköisellä tunnistautumisella toimivan sähköisen asiointipalvelun kautta. KEHA-keskuksen mukaan palkkatuen maksatushakemuksia ei oteta vastaan sähköpostilla, koska ne sisältävät viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaisia salassa pidettäviä tietoja ja KEHA-keskuksen sähköpostijärjestelmä ei ole tietoturvallinen. Hallinto-oikeus totesi ratkaisussaan, että viranomaisen on tarjottava jokaiselle mahdollisuus toimittaa asiointitarpeeseensa liittyvät sähköiset viestit ja asiakirjat käyttäen digitaalisia palveluita tai muita sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä. KEHA-keskus on tarjonnut tämän mahdollisuuden maksuttoman asiointipalvelun kautta. KEHA-keskus on voinut edellyttää sähköistä tunnistautumista palkkatuen maksatushakemuksen toimittamisen yhteydessä maksatusasioiden sisältämien salassa pidettävien tietojen vuoksi ja sähköisen asioinnin tietoturvallisuuden varmistamiseksi. Valittaja ei ollut toimittanut maksatushakemusta KEHA-keskukselle viranomaisen edellyttämällä tavalla sähköisen asiointipalvelun kautta tai postitse määräaikaan mennessä. Tämän vuoksi oikeus maksun saamiseen oli rauennut ja KEHA-keskuksen oli tullut hylätä hakemus (Hämeenlinnan HaO 22.1.2025 93/2025). Päätökseen on haettu valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Toisessa julkaistussa päätöksessä ratkaistavana oli kysymys siitä, onko Business Finland voinut hallintolain 50 §:n mukaisena asiavirheen korjaamisena ilman asianosaisen suostumusta peruuttaa X Oy:lle myönnetyn avustuksen ja korvata aiemmin tekemänsä avustuksen myöntämistä koskevan rahoituspäätöksen uudella päätöksellä sillä perusteella, että avustuksen myöntämisen jälkeen oli ilmennyt, että yhdelle yritykselle asetettu de minimis -tuen enimmäismäärä oli ylittynyt. Hallintolakiin nähden erityislakina pidettävässä valtioneuvoston asetuksessa, jossa säädetystä avustuksesta asiassa oli kysymys, ei ollut erityisiä säännöksiä avustuksen peruuttamisesta. Hallintolain asiavirheen korjaamista koskevat säännökset soveltuivat sinänsä myös tilanteissa, joissa valtioneuvoston avustuksen myöntämisen jälkeen ilmenee, että avustus on myönnetty virheellisen tai puutteellisen selvityksen perusteella. Valtioneuvoston asetuksessa oli kuitenkin nimenomaisesti säädetty avustuksen myöntäneen viranomaisen velvollisuudesta takaisinperintään silloin, kun valtioneuvoston saaja on antanut valtionavustuksen viranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan valtioneuvoston saantiin. Tällaisissa tilanteissa avustuksen myöntämistä koskevan päätöksen korjaamista ei voitu tarkastella avustuksen takaisinperinnästä erillisenä kysymyksenä enää silloin, kun viranomaisessa virheelliseksi arvioitun rahoituspäätöksen perusteella oli jo maksettu avustusta. Kun valtioneuvostonlaki mahdollisti tuen takaisinperinnän myös sillä perusteella, että Euroopan unionin oikeus sitä edellyttää, asiaa ei ollut arvioitava toisin myöskään sen vuoksi, että kysymys oli lisäksi unionin oikeuden valtioneuvoston sääntöjen soveltamisesta. Avustusviranomaisen asiassa virheeksi arvioimat seikat olivat myös siten tulkinnanvaraisia, että niitä ei ollut pidettävä hallintolain 50 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeisinä. Avustusta ei ollut voitu hallintolaissa säädetystä asiavirheen korjaamista koskevassa menettelyssä peruuttaa. Hallintoneuvoston totesi lisäksi, ettei avustuksen peruuttaminen perustunut lakiin. Myöskään avustuksen takaisinperintä, sitä koskeva sääntely huomioon ottaen, ei edellyttänyt jo tehtyyn avustuspäätökseen puuttumista jälkikäteen. Hallintoneuvoston kumosi Business Finlandin avustuksen peruuttamista koskevan päätöksen lainvastaisena. (Hämeenlinnan HaO 7.3.2025 463/2025). Päätös on lainvoimainen.

Kolmannessa julkaistussa päätöksessä oli kysymys toimivaltaisesta hallintoneuvoston oikeudesta. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea) oli tehnyt päätöksen apteekkiluvan myöntämisestä siten, että apteekin tuli sijaita Hankasalmen kunnassa, joka sijaitsee Hämeenlinnan hallintoneuvoston tuomiopiirissä. Päätöksestä valitti henkilö, jolle apteekkilupaa ei ollut myönnetty. Hallintoneuvoston totesi ratkaisussaan, että apteekkia ei ole pidettävä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuna kiinteistönä tai alueena, jonka sijainti määrää toimivaltaisen tuomioistuimen siinä tapauksessa, että päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa. Apteekkilupa-asiassa on sen sijaan kyse päätöksestä, joka koskee useaa henkilöä, joiden kotipaikat sijaitsevat eri hallintoneuvoston tuomiopiireissä. Kysymys on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 4 momentissa tarkoitettua usean tuomiopiirin alueelle ulottuvasta asiasta. Tällöin toimivaltainen hallintoneuvoston määräytyy sanotun lainkohdan mukaisesti päätöksen tehneen viranomaisen päätoimipaikan perusteella. Fimean toimialueena on koko maa ja sen päätoimipaikka sijaitsee Kuopiossa. Näin ollen toimivaltainen hallintoneuvoston asiassa on Itä-Suomen hallintoneuvoston, jonka tuomiopiiriin Kuopio kuuluu. Valituksenalaisessa päätöksessä on virheellisesti ohjattu hakemaan muutosta päätökseen valittamalla Hämeenlinnan hallintoneuvoston, jonka alueelliseen toimivaltaan asian käsittely ei kuulu. Hallintoneuvoston jätti valituksen tutkimatta ja siirsi sen Itä-Suomen hallintoneuvoston käsiteltäväksi. (Hämeenlinnan HaO 7.4.2025 715/2025). Päätös on lainvoimainen.

Veroasioita ratkaistiin vuonna 2025 yhteensä 210 eli edellistä vuotta hieman suurempi määrä. Kahden viime vuoden aikana veroasioiden osalta on vireillä olevien valitusten määrää saatu vähennettyä merkittävästi (293 asiasta 210 asiaan). Tähän on vaikuttanut erityisesti se, että verotiimi on ollut aiempaa tuomaripainotteisempi. Lisäksi syksyllä keskityttiin ja varattiin aikaa projektiluontoisesti tarkastustyöhön ja pitkään vireille olleita veroasioita saatiin ratkaistua selvästi enemmän. Kuitenkaan keskimääräinen käsittelyaika veroasioissa ei ole vielä vuonna 2025 lyhentynyt ja se oli 19,7 kuukautta (2024 20,3 kk). Saapuneiden veroasioiden määrä on viime vuosina vakiintunut noin 160 asian vaiheille.

1. Osasto

2. Osasto

Hallinto-oikeuden 2. osastolla käsitellään muun muassa valtio-oikeus- ja yleishallinto-oikeusasioita, kunnallisasioita ja ulkomaalaisasioita. Myös maankäyttö- ja rakennusasiat, ympäristöasiat sekä tietyt taloudellista toimintaa koskevat asiaryhmät kuuluvat osastolla käsiteltäviin asiaryhmiin. Osaston johtajana toimii hallinto-oikeustuomari Anneli Aura.

Vuoden 2025 lopussa osastolla työskenteli 17 tuomaria, yksi asessori, seitsemän esittelijää, kaksi notaaria ja kolme lainkäyttösihteeriä. Osaston notaareista toinen esitteli asioita hallinto-oikeuden molemmilla osastoilla. Osa 2. osaston tuomareista osallistui myös 1. osastolla käsiteltävien sosiaaliasioiden kokoonpanoihin.

Osastolla käsiteltävien asioiden lukumäärä jatkoi merkittävää kasvuaan. Osastolla käsiteltäviä asioita tuli vireille noin 1 600 asiaa, joka on yli 200 saapuvaa asiaa enemmän kuin edellisenä vuonna 2024. Jo edellisenä vuonna oli osastolla käsiteltäviä asioita saapunut selvästi enemmän kuin aiempina vuosina. Osastolla ratkaistiin 1 385 asiaa, mikä on enemmän kuin koskaan aiemmin tämän osaston toiminnan aikana. Siitä huolimatta, että ratkaistujen asioiden määrä kasvoi, ei käytettävissä olevilla resursseilla pystytty ratkaisemaan yhtä paljon asioita kuin niitä saapui.

Vuonna 2025 osastolla perehdytettiin niin hallinto-oikeudessa työskentelynsä aloittaneita henkilöitä kuin myös hallinto-oikeudessa aiemmin työskennelleitä ja vuoden aikana uusissa asiaryhmissä aloittaneita henkilöitä. Hyvä perehdyttäminen edistää työnteon sujuvuutta.

Hybridityöskentely on vuosien saatossa vakiinnuttanut asemansa osaston henkilöstön työskentelyssä ja suuri osa henkilöstöstä työskentelee osan viikosta

etätyössä. Lähityöpäivillä on edelleenkin tärkeä merkitys työyhteisössä, sillä läsnäolopäivät edistävät muun ohella vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.

Asioiden käsittely hallinto-oikeudessa on pääasiassa kirjallista. Suullisia käsittelyjä vuonna 2025 järjestettiin osastolla terveydenhuolto- ja palvelussuhdeturva-asioissa. Hallinto-oikeus järjesti yhden katselmuksen maa-ainesasiassa. Kyseisessä asiassa valituksenalaisella päätöksellä oli myönnetty lupa maa-ainesten ottamiseen. Hallinto-oikeuden arvioitavana oli, aiheutuuko hankkeesta erikoisen luonnon-esiintymän tuhoutumista. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen (Hämeenlinnan HaO 27.11.2025 2422/2025). Päätös on lainvoimainen.

Suurimman pääasiaryhmän osastolla muodostavat ulkomaalaisasiat, jotka ovat pääasiassa erityyppisiä oleskelulupa-asioita. Ulkomaalaisasioita tuli vireille vuoden aikana 470, mikä tarkoitti noin 35 prosentin kasvua edelliseen vuoteen nähden. Prosentuaalisesti voimakkain kasvu oli perhesideperusteisia oleskelulupia ja opiskelijan oleskelulupia koskevissa valitusasioissa. Suurin osa vireille tulleista ulkomaalaisasioista koski perhesideperusteisia oleskelulupia, joita koskevia valituksia tuli vuoden aikana vireille 170 asiaa. Lukumäärä on noin 2,5-kertainen edelliseen vuoteen verrattuna. Työntekijän oleskelulupaa koskevia valitusasioita tuli vireille 145 asiaa ja ne muodostivat noin kolmanneksen vireille tulleista ulkomaalaisasioista. Vuoden aikana ratkaistiin yhteensä noin 290 ulkomaalaisasiaa.

Lukumääräisesti toiseksi suurimman pääasiaryhmän osastolla muodostavat terveydenhuoltoasiat. Osastolla käsitellään mielenterveystilain mukaisia valitus- ja alistusasioita, joita tuli vireille vuonna 2025 yhteensä 425 asiaa. Saapuneiden asioiden määrä tässä asiaryhmässä pysyi samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna. Näitä hallinto-oikeudessa kiireellisesti käsiteltäviä asioita ratkaistiin vuoden aikana 445 asiaa.

Vuoden 2025 alussa tuli voimaan uusi rakentamislaki. Samassa yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslaista kumottiin rakentamisen säädökset, ja jäljelle jäävän lain nimi muuttui alueidenkäyttölakiksi.

Rakentamista koskevia asioita saapui vuoden aikana noin 220 asiaa, mikä on noin kymmenen prosenttia edellisvuotta enemmän. Kaavavalituksia näistä valitusasioista oli noin 60. Hallinto-oikeus ratkaisi yhteensä 180 rakentamista koskevaa asiaa.

Hallinto-oikeus ratkaisi vuoden aikana useita aurinkovoimalahankkeita koskevia valitusasioita. Hallinto-oikeus kumosi päätökset, joilla oli myönnetty suunnittelutarveratkaisu ja rakennuslupa aurinkovoimalan rakentamiseksi noin 197 hehtaarin suuruiselle hankealueelle, sekä päätökset, joilla oli myönnetty suunnittelutarveratkaisu ja rakennuslupa aurinkovoimalan rakentamiseksi noin 102 hehtaarin suuruiselle hankealueelle. Hallinto-oikeuden päätösten mukaan hankkeiden toteuttamismahdollisuudet tulee selvittää alueen kaavoituksessa. Muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksistä on vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa (Hämeenlinna HaO 28.5.2025 1032/2025 ja 1033/2025, 10.11.2025 2260/2025 ja 2261/2025).

Hallinto-oikeuden käsiteltävänä olivat myös valitukset päätöksistä, joilla oli myönnetty suunnittelutarveratkaisut aurinkovoimalan rakentamiseksi noin 16, 32, 39 ja 58 hehtaarin suuruisille hankealueille. Hallinto-oikeus hylkäsi valitukset (Hämeenlinna HaO 3.9.2025 1667/2025 ja 1668/2025, 25.11.2025 2418/2025). Päätökset ovat lainvoimaisia.

Itsehallintoasioita, erityisesti kunnallisasioita, saapui hallinto-oikeuteen merkittävästi enemmän kuin aiempina vuosina. Asioita saapui vuoden aikana 200 asiaa ja asioita ratkaistiin yhtä paljon. Vuoden 2025 kuntavaaleja koskevia valituksia saapui hallinto-oikeuteen kolme, joista kaksi jätettiin tutkimatta. Hallinto-oikeuden tutkima kuntavaalivalitus koski henkilön vaalikelpoisuutta. Valitus hylättiin.

Hallinto-oikeus antoi ratkaisun asiassa, joka koski sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta annettujen säännösten soveltamista. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä oli päättänyt alentaa kuntayhtymän peruspääomaa 24 miljoonalla eurolla ja käyttää mainitun määrän kuntayhtymän taseeseen kertyneen alijäämän kattamiseen. Hallinto-oikeus katsoi, että asialla oli

merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia eikä sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ollut voinut päättää siitä ilman hyvinvointialueen suostumusta. Hallinto-oikeus hyväksyi hyvinvointialueen valituksen ja kumosi kuntayhtymän päätöksen (Hämeenlinnan HaO 15.9.2025 1778/2025). Toisessa asiassa hallinto-oikeus ratkaisi saman lakaneen kuntayhtymän 20 jäsenkunnan valitukset hyvinvointialueen päätöksestä hyväksyä sairaanhoidopiirin kuntayhtymän viimeinen tilinpäätös. Hallinto-oikeus hylkäsi valitukset (Hämeenlinnan HaO 15.9.2025 1777/2025). Hallinto-oikeuden päätöksiin on haettu valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Osastolla käsitellään myös metsästystä koskevia asioita. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen Suomen riistakeskuksen päätöksestä, jolla oli myönnetty vahinkoperusteinen poikkeuslupa yhden suden tappamiseksi. Hallinto-oikeus hylkäsi myös valituksen päätöksestä, jolla oli myönnetty vahinkoperusteinen poikkeuslupa samalle alueelle edellä mainitun luvan voimassaoloajan päättymisen jälkeen, kun sutta ei ollut saatu pyydettyä. Hallinto-oikeus oli aiemmin välipäätöksillä hylännyt valituksenalaisten päätösten täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevat vaatimukset. (Hämeenlinnan HaO 19.12.2025 2644/2025 ja 2645/2025). Päätökset ovat lainvoimaisia.

Vuoden aikana osaston henkilökunta osallistui aktiivisesti koulutuksiin ja yksi osaston tuomari toimii viraston koordinaattorina hallinto-oikeuksien valtakunnallisessa laatuhankeessa. Osastolta lainkäyttösihteeri sekä tuomareita toimii viraston sähköisen asianhallintajärjestelmä Haipan käyttöönottoeryhmässä. Osaston tuomareita osallistui kansainväliseen toimintaan osallistumalla EJTN:n (European Judicial Training Network) järjestämään tuomarivaihtoon Saksassa, EU-tuomioistuimen järjestämään tuomariseminaariin Luxemburgissa sekä isännöimällä Hämeenlinnassa EJTN:n tuomarivaihtoon Suomeen tulleita tuomareita.

2. Osasto

Näkökulmia lastensuojelulainsäädännön uudistamiseen ja toimeenpanoon – hallinto-oikeuden roolin muutos

Kirjoittaja Pasi Pollari työskentelee Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa lastensuojeluasioiden esittelijänä.

Ennen siirtymistäni Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen työtehtäviini sosiaali- ja terveysministeriössä kuului lastensuojelulainsäädännön uudistamista koskevan hallituksen esityksen valmistelu. Uudistaminen on jaettu kahteen vaiheeseen. Ensimmäisen vaiheen hallituksen esitys (HE 149/2025 vp)¹ on ollut loppusyksystä 2025 alkaen eduskunnassa käsiteltävänä.

Kyseisen esityksen tavoitteena on muun muassa täsmentää lastensuojelulain rajoi-

tustoimia koskevia säännöksiä ja luoda edellytykset uuden kuntoutuksen suljetun laitospalvelun perustamiselle. Edellytyksenä laitospalveluun sijoittamiselle olisi lapsen vakava väkivaltainen ja rikollinen käyttäytyminen. Sijoituksen aikana lapsen liikkumista ja yhteydenpitoa olisi mahdollista rajata laajemmin ja pidempi-aikaisemmin kuin muussa lastensuojelun sijaishuollossa. Erityistä huolenpitoa koskeva sääntely siirrettäisiin rajoituksia koskevasta luvusta sijaishuoltoa koskevaan lukuun. Erityisen huolenpidon jakso voitaisiin jatkossa määrätä nykyistä selkeästi pitempänä ja jaksoon sisältyvistä rajoituksista säädettäisiin erikseen omassa pykälässä.

Vuoden 2024 aikana kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna yhteensä 17 100 lasta.² Määrä on pysynyt viime vuodet kutakuinkin samana, mutta huomion arvoista on, että vanhempien lasten sijoitukset ovat jonkin verran lisääntyneet. Kun lastensuojelun uudistamista koskevien ehdotusten vaikutukset kohdistuvat konkreettisesti ja syvästi lapsen perusoikeuksien toteutumiseen, kuten henkilökohtaiseen vapauteen, on perusteltua arvioida, että uudistusten voimaantulo aiheuttaa hallinto-oikeuksiin tulevien valitusten määrän kasvua ja uudentyyppisiä valitusasioita.

Kun vertaan kuluvaan aikaan muutamia vuosikymmeniä sitten, jolloin tein töitä sijaishuollossa, lapset vaikuttavat nykyisin olevan kiinnostuneempia ja tietoisempia mahdollisuudestaan vaikuttaa omassa asiassa sekä myös oikeusturvaansa liittyvistä kysymyksistä. Muutokseen on löydettävissä monia syitä, kuten lainsäädännön kehittyminen, lapsen osallisuuden korostaminen, lapsiasiavaltuutetun viran perustaminen ja valtuutetun työ lapsen oikeuksien edistämiseksi, valvontaviranomaisten sijaishuoltoon kohdistama tarkastustoiminta sekä lastensuojelun kokemusasiantuntijajärjestöjen toiminta. Merkittävä rooli on ollut myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen täytäntöönpanoa sopimusvaltioissa valvovalla lapsen oikeuksien komitealla ja sen suosituksilla³.

Olen muutaman eri lainsäädäntöhankkeen yhteydessä kuullut lapsia ministeriön virkamiesten valmistelemista ehdotuksista lainsäädännön muuttamiseksi.

Lisäksi olen ollut mukana muutamassa hankkeessa, joiden tavoitteena on ollut vahvistaa lasten tietoisuutta lastensuojelutyön tavoitteista ja prosesseista sekä omista oikeuksistaan. Yhteistyö lasten kanssa on osoittanut, että lapselle kokemus oikeudenmukai-suudesta, tai reiluudesta, jota sanaa lapset itse mielellään käyttävät, on merkitykseltään aivan keskeinen asia, kun he arvioivat lastensuojelun toimintaa, siihen sisältyviä päätöksiä tai ministeriön virkamiesten laatimia sääntelyehdotuksia. Lapselle on tärkeä tarjota tukea hänen muodostaessaan käsitystään siitä, mistä oikeudenmukaisuudessa kulloinkin on lopulta kysymys.

Huostaanottoasioita koskeva päätöksenteko uudelleen arvioitavaksi

Oikeusministeriön 1.2.2023 asettaman Oikeusvaltion takeet ja oikeuslaitoksen kehittäminen –työryhmän mukaan hallinto-oikeuksien tulisi kehittyä nykyistä selkeämmin muutoksenhakutuomioistuimiksi. Hallinto-oikeuksien voimavaroja ei tulisi käyttää teknisluonteisten virheiden oikaisuun, eikä niiden tulisi toimia hallintoasioissa ensiasteen päätöksentekijöinä.⁴ Työryhmä esittää toimenpideehdotuksina muun muassa, että valituslupajärjestelmän käyttöalaa laajennetaan koskemaan tahdonvastaista huostaanottoa koskevia asioita ja ensiasteen päätöksenteko lapsen tahdonvastaista huostaanottoa koskevissa asioissa siirretään hallinto-oikeuksista viranomaisille, esimerkiksi hyvinvointi-alueen yhteyteen perustettavalle moniammatilliselle toimielimelle.⁵ Mielenkiintoinen asiaan liittyvä oikeudellinen arviointi sisältyy Raija Huhtasen sosiaali- ja terveysministeriölle tekemään selvitykseen alkuvuodesta 2025.⁶ Periaatteellisesti tärkeä kysymys on se, halutaanko pitäytyä nykyisessä kaksijakoisessa huostaanottojärjestelmässä, jossa niin sanotusta vapaaehtoisesta huostaanotosta päätetään eri tavoin kuin tahdonvastaisesta huostaanotosta. Vaihtoehtoisesti yhtenäisessä mallissa päätöksentekojärjestelmä ei ole riippuvainen siitä, vastustaako joku asianosaisista huostaanottoa vai ei (tai suostuvatko asianosaiset huostaanottoon vai eivät). Kumpikin vaihtoehto pitää sisällään useita eri tapoja päätöksenteon organisoimiseksi, joita Huhtanen avaa esityksessään.

Resurssien ja oikeusturvan tasapaino

Kokonaisuutena tarkastellen käsillä oleva lastensuojelulainsäädännön uudistaminen on laaja ja vaikuttaa merkittävästi hallinto-oikeuksien työhön.

Toteutuessaan uudistukset johtaisivat siihen, että huostaanottohakemuksia ei enää tulisi hallinto-oikeuden ratkaistavaksi, mutta toisaalta ne lisäisivät niiden päätösten määrää, joihin voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta. Hallinto-oikeuksien näkökulmasta tärkeää on, että valmistelun vaikutusarviointit ulottuvat myös tuomioistuineläytöksen toimintaedellytyksiin, kuten resurssien turvaamiseen.

1 HE 149/2025 vp

2 THL:n tilastoraportti 23/2025

3 YK:n lapsen oikeuksien komitean loppupäätelmät Suomen yhdistetyistä viidennestä ja kuudennesta raportista 2.6.2023 https://um.fi/documents/35732/0/CRC_C_FIN_CO_5-6_fi+%281%29.pdf

4 Oikeuslaitostyöryhmän alustavat toimenpide-ehdotukset, s. 38

5 Oikeuslaitostyöryhmän toimenpide-ehdotukset nro 66 ja 69

6 Huhtanen, R. (2024) Lapsen huostaanottoa ja kiireellistä sijoitusta koskeva päätöksenteko- ja muutoksenhakujärjestelmä. Oikeudellinen arviointi. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2025:2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden vuosi lukuina

Hallinto-oikeudet ratkaisevat viranomaisten, kuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen päätöksistä tehtyjä valituksia. Hallinto-oikeus tutkii valituksen perusteella viranomaisen päätöksen lainmukaisuuden. Henkilö tai yhteisö, joka pitää valtion tai kunnan viranomaisen päätöstä itseään koskevassa asiassa lainvastaisena, voi pääsääntöisesti valittaa päätöksestä. Viranomaisen liittyy päätökseensä muutoksenhaku-ohjeet. Valitus hallinto-oikeuteen on aina tehtävä kirjallisesti.

Hallinto-oikeus on kolleginen tuomioistuin, jossa asiat ratkaistaan esittelystä pääsääntöisesti kolmen tuomarin kokoonpanossa. Joissakin asiaryhmissä kokoonpanoon kuuluu myös sivutoiminen asiantuntijajäsen. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden

asiantuntijajäseniä on yhteensä 21 henkilöä ja he toimivat asiantuntijoina monissa eri asiaryhmissä:

Lastensuojeluasiat	15
Adoptioasiat	3
Kehitysvammaisten erityishuoltoasiat	3
Mielenterveysasiat	3
Päihdehuoltoasiat	1
Tartuntatautiasiat	2

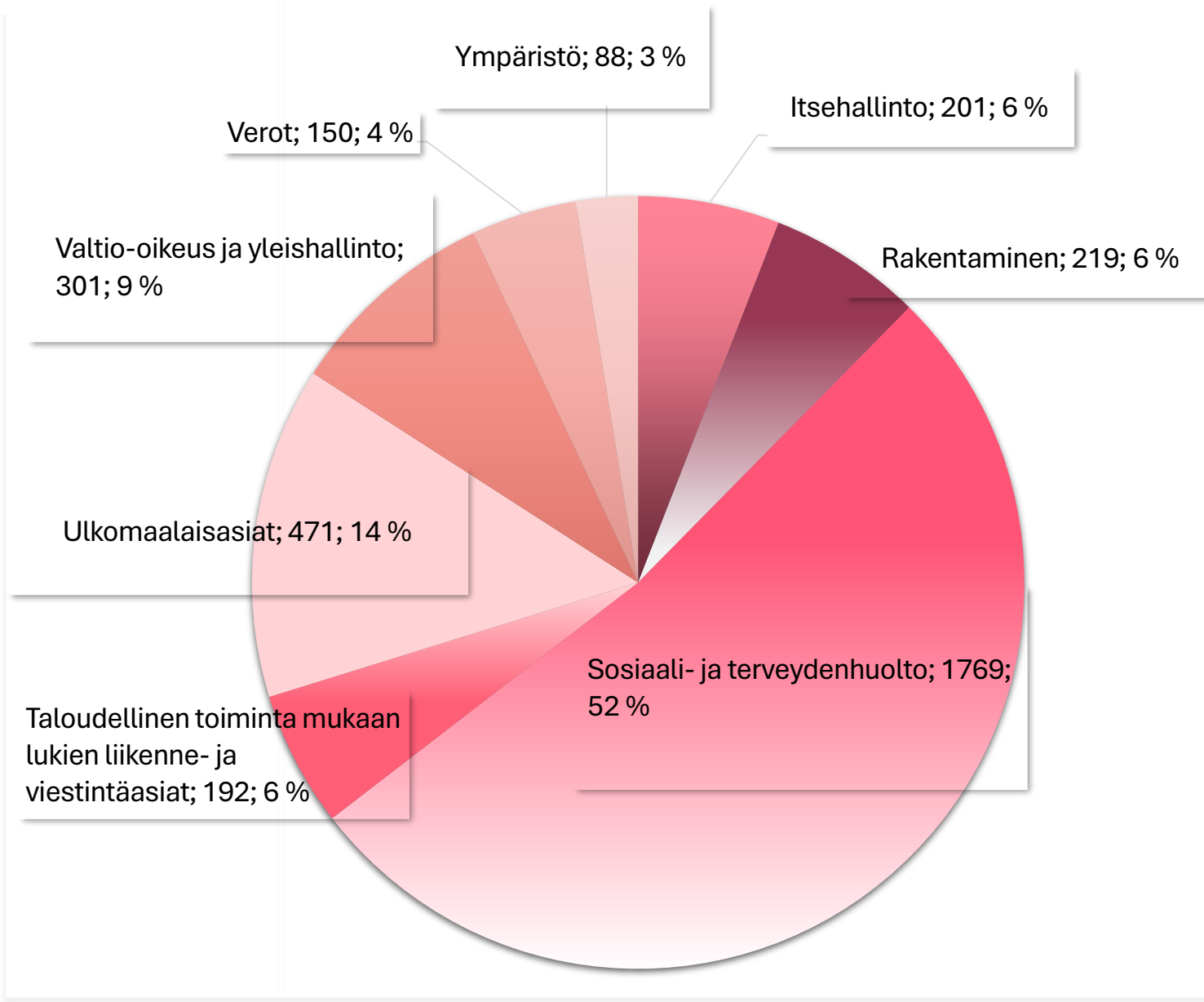
Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen on keskitetty koko Manner-Suomen maataloudellista asiantuntemusta vaativat muutoksenhaut maatilatalouden tuista, maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista ja maatalouden rakennetuista. Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen on vuosittain saapunut noin 2 900 ratkaistavaa asiaa. Vuosi 2025 oli kuitenkin poikkeuksellinen, sillä asioita saapui 3 392. Vuoden 2025 lopussa hallinto-oikeudessa oli vireillä 3 385 asiaa. Suullisia käsittelyitä järjestettiin vuonna 2024 yhteensä 57 tilaisuutta.

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Saapuneet asiat	2667	2940	3392
Ratkaistut asiat	2579	2608	2775
Vireillä olevat asiat	2433	2772	3385
Yli 12 kk vireillä olevat asiat	620	707	867
Työmäärä	3602	3829	4126
Henkilöstömäärä (htv)	67	68	74
Toimintamenot ei sis. toimitilavuokria (euroa)*	5 313 669	5 487 245	6 133 812
Keskim. käsittelyaika (kk)	9,8	11,1	11,9

**Vuoden 2025 toimintamenot eivät sisällä sähkönkulutukseen liittyviä menoja.*

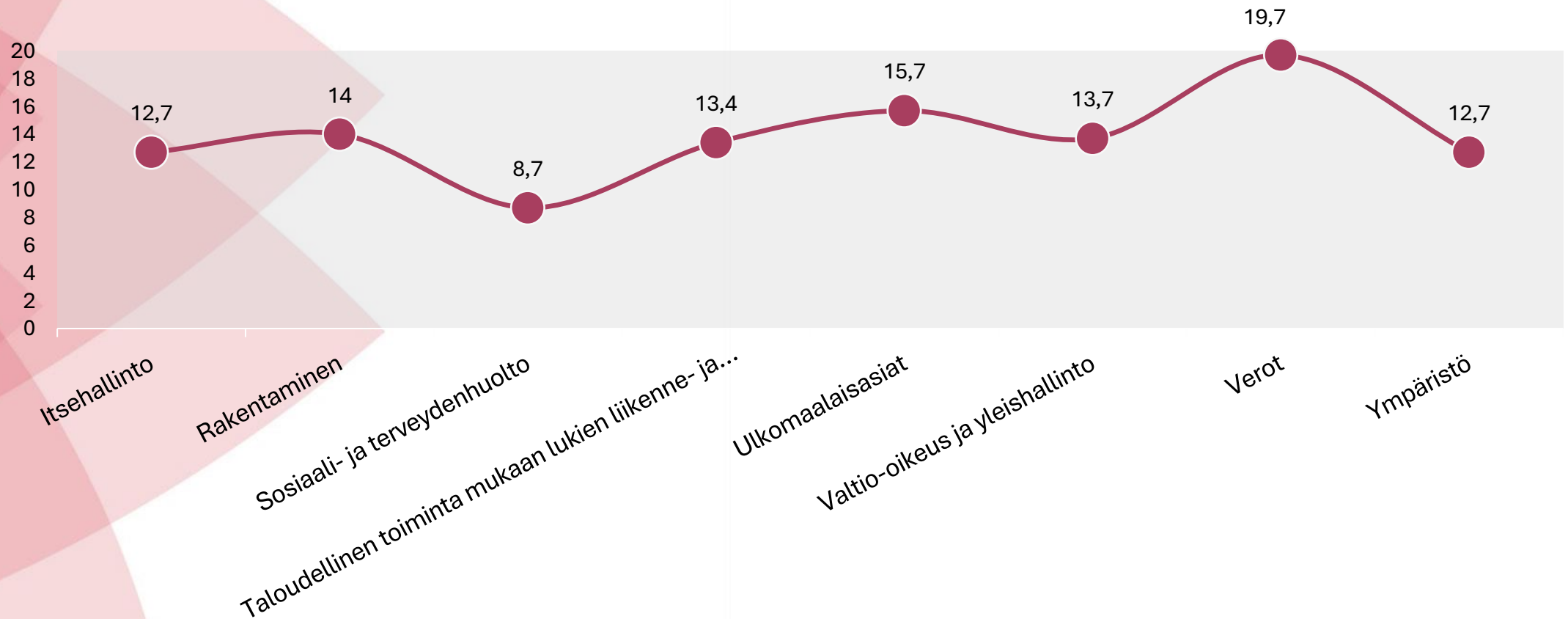
Saapuneet asiat pääsiaryhmittäin

Kaikki saapuneet asiat yhteensä 3 392

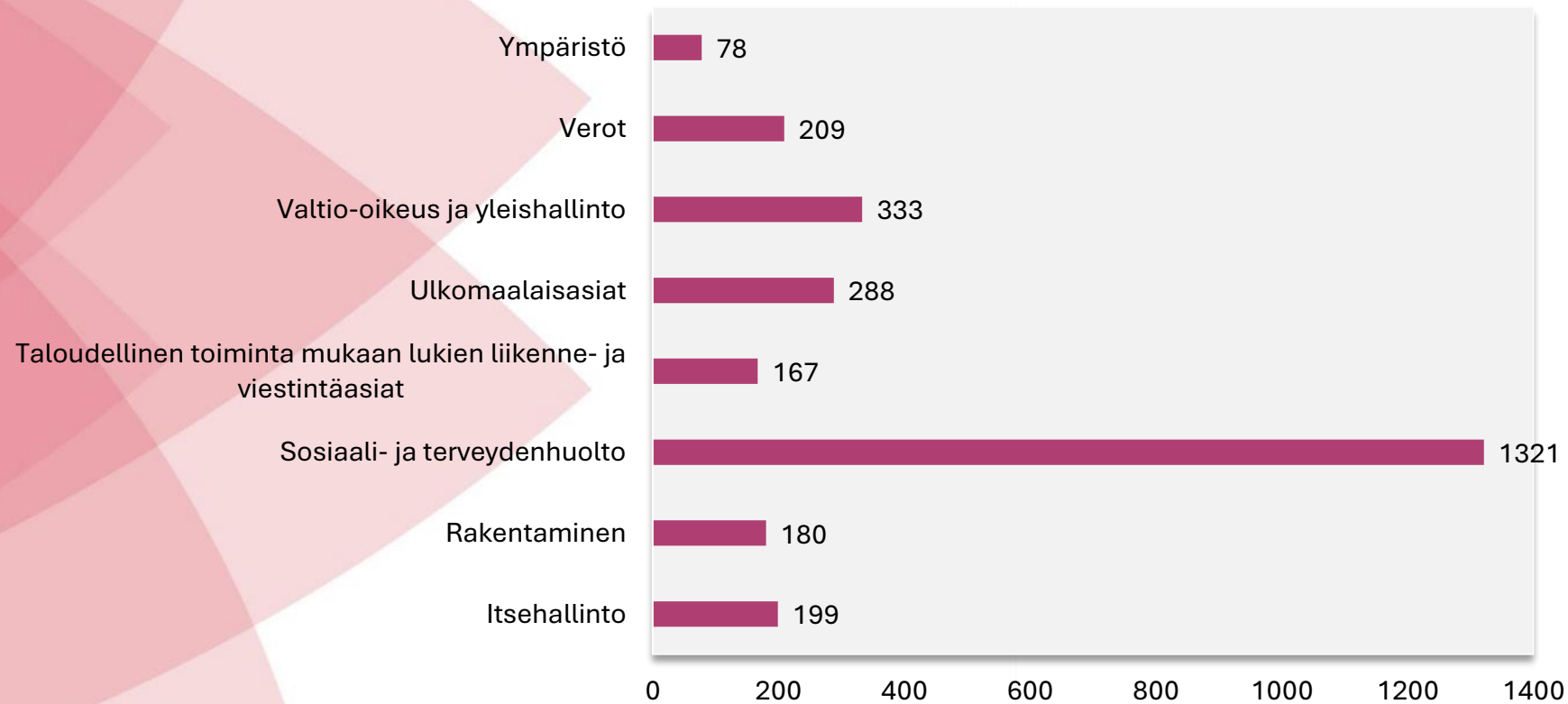
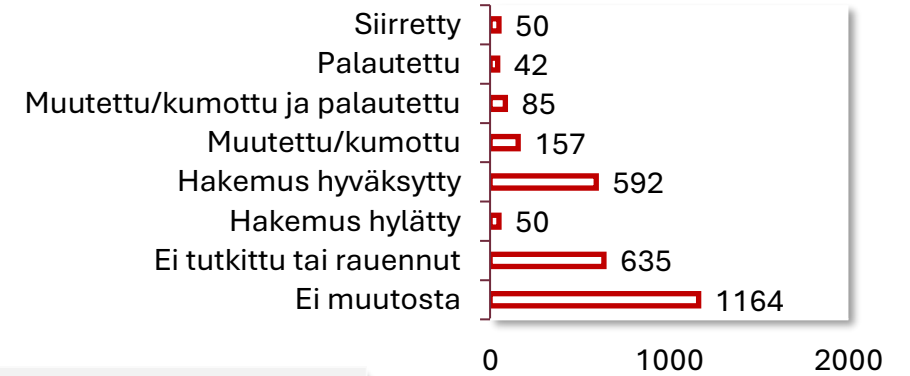

Keskimääräiset käsittelyajat pääasiaryhmittäin

Kaikkien asioiden
keskimääräinen
käsittelyaika 11,9 kk

Ratkaistut asiat pääasiaryhmittäin

Kaikki ratkaistut asiat
yhteensä 2 775

Vuositalasto

	Vireillä 1.1.2025	Vireillä 31.12.2025	Muutos +/-	Saapuneita vuoden aikana	Ratkaistu vuoden aikana
<i>Kaikki asiat yhteensä</i>	2769	3385	616	3391	2775
<i>Itsehallinto yhteensä</i>	155	157	2	201	199
Hyvinvointialueasiat	25	16	-9	13	22
Kirkollisasiat	9	6	-3	8	11
Kunnallisasiat	121	135	14	180	166
<i>Rakentaminen yhteensä</i>	219	258	39	219	180
Kiinteistöasiat	3	3	0	3	3
Maankäyttö- ja rakennusasiat	214	249	35	208	173
Tieasiat	2	6	4	8	4
<i>Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä</i>	1079	1527	448	1769	1321
Lääkeasiat ja apteekkilaitos	1	0	-1	1	2
Lastensuojeluasiat	469	561	92	563	471
Mielenterveysasiat	86	68	-18	427	445
Sosiaaliasiat	499	850	351	721	370
Terveydenhuolto ja sairaanhoito	24	48	24	57	33
<i>Taloudellinen toiminta mukaan lukien liikenne- ja viestintäasiat</i>	202	227	25	192	167
Elinkeinoasiat	27	23	-4	15	19
EU:n rakennerahastojen tukitoimet	83	108	25	65	40
Liikenne ja viestintä	81	89	8	105	97
Maa- ja metsätalous	4	1	-3	3	6
Oikeushenkilöt	7	6	-1	4	5

	Vireillä 1.1.2025	Vireillä 31.12.2025	Muutos +/-	Saapuneita vuoden aikana	Ratkaistu vuoden aikana
<i>Ulkomaalaisasiat yhteensä</i>	376	559	183	471	288
<i>Valtio-oikeus ja yleishallinto</i>	369	337	-32	301	333
Ampuma-aseasiat	53	51	-2	42	44
Kansalaisuusasiat	83	81	-2	46	48
Opetus- ja sivistystoimi	66	41	-25	47	72
Turvallisuus, yleinen järjestys ja eräät luvat	11	6	-5	9	14
Työvoima-asiat	9	16	7	13	6
Valtion virkamiehet	27	17	-10	16	26
Yleishallinto-oikeus	120	125	5	128	123
<i>Verot</i>	269	210	-59	150	209
Ajoneuvoja koskevat verot ja maksut	7	6	-1	7	8
Arvonlisävero	0	1	1	2	1
Muut verot ja verotusmenettely	100	61	-39	34	73
Tuloja koskeva verotus	162	142	-20	106	126
Valmisteverot ja tulliasiat	0	0	0	1	1
<i>Ympäristö</i>	100	110	10	88	78
Asuntotuotanto ja asuntoasiat	0	0	0	0	0
Luonnonsuojelu	48	50	2	47	45
Ulkoilu ja leirintä	1	2	1	1	0
Vesihuoltolain mukainen asia	11	14	3	11	0
Ympäristönsuojelu	40	44	4	29	25